

TEMA

Jorden går under, og det er helt som forventet

AF MANUEL VIGILIUS

Klimakatastrofer, pandemier og storpolitisk usikkerhed skaber angst og uro. Alligevel siger Jesus, at der faktisk ikke er nogen grund til panik. For angst lammer, mens tro sætter i gang.

Manuel Vigilius, f. 1970
Kommunikationschef i COWI
mvigilius@gmail.com

Alarmerende rapport fra FN. Vejret bliver vildere – og vi er selv ude om det. Prognose: Tørke og oversvømmelse. – Det er typiske overskrifter i medierne.

Mens jeg har arbejdet med denne artikel, er der nogle bestemte billeder, som vender tilbage til mig. De stammer fra et af de mere underlige albummer i min barndoms elskede tegneserie om Tintin: I Den Mystiske Stjerne har et ukendt himmellegeme kurs mod jorden, hvor den truer med at udslutte alt levende. Skrevet under 2. Verdenskrigs første år formidler historien en eskatologisk, eksistentielt knugende og truende atmosfære: Folk stopper op på gaden og ser med bange anelser mod himlen. Det normale liv og den sædvanlige orden er suspenderet. Der er ingen forudsigelighed. En hvidskægget dommedagsprofet går rundt på gaderne og råber skingre forudsigelser. Mennesker sveder – både pga.

den tiltagende varme og angst. Håbløsheden breder sig ...

Det er ikke det bedste Tintin-album, men stemningen – den er forfærdeligt godt fremmanet og gjorde stort indtryk på mig som barn. At se min ellers urokkelige unge helt, Tintin, og hans trofaste følgesvend, Terry, tvivle og frygte ...

Angstfuld atmosfære

Det minder mig om den stemning, vi i dag får fra mange medier og meningsdannere; den atmosfære, børn og unge i dag vokser op i og fyldes af.

I min barndom var vi bange for atomkrig og invasion fra Øst. I vores langt mere fredelige tid er det, som om frygt-scenarierne og risikoplevelsen paradoksalt nok har fået et nøk opad: Terror truer. Jorden ”sveder”. Vejret bliver mere og mere vildt. Luften, jorden og maden er fuld

FOTO: UNSPLASH.COM

af farlige kemiske sammensætninger. Vi har selv skabt problemet. Og der er ingen planet B!

På nettets virtuelle gader og markedspladser går dommedagsprofeterne rundt med deres skilte og bannere og pisker følelserne op – og tror, at de derved tjener en højere og bedre sag.

Så pludselig rammer en ukendt og uhåndterbar pandemi vores klode, hospitalsgangene fyldes med alvorligt syge, og frygten får endnu et vrid med skruen. Politikere med bedemandsminer og alvorlige stemmer. Gader og butikker lægges øde. Ansigter gemmes bag masker.

Normaliteten er suspenderet, og vi ved reelt ikke, hvad fremtiden bringer. Intet under, at så mange mennesker er bange.

Gør det nogen forskel?

Howdan er det med os kristne?

Vi ved, at Gud har kontrol. Vi ved, at han har

styr på naturen, vejret og diverse virusser. Vi ved, at han er med os. Og at der faktisk er en "planet B". Det må vel give os ro i sindet?

Tja ... hvis munden (eller fingrene) løber over med, hvad hjertet er fuldt af (Luk 6,45), er mange af os lige så smittet af angst-bacillen som alle andre. Det kan være svært at høre eller se, at troen gør nogen afgørende forskel. Det, tror jeg, der er flere årsager til.

Men lad os først medgive, at der er noget naturligt og nødvendigt i, at vi går i alarmberedskab, når noget truer det eller dem, vi elsker – det gør selv Gud (Neh 4,8. Zak 2,12. Matt 23,37b).

Vi har også forskellige temperamenter; og et følsomt, sårbart sind, der reagerer ekstra stærkt, er ikke i sig selv udtryk for, at man er åndeligt umoden. Nogle lider af decideret angst, og vi skal ikke fordømme eller lægge yderlige-

På nettets virtuelle gader og markedspladser går dommedagsprofeterne rundt med deres skilte og bannere og pisker følelserne op – og tror, at de derved tjener en højere og bedre sag.

Selv om corona og klimakrise skulle føre til verdens – eller i hvert fald det gode menneskelivs – ende, vil det stadig være inden for Guds kontrol og plan

re bebrejdelser og byrder på bange, svage brødre og søstre (Rom 14).

Men: Når alt det er sagt og medgivet og understreget, så er grundtonen i budskabet fra Gud til alle kristne meget entydigt: Frygt *ikke* (Matt 10,26.28.31)! Lad være med at bekymre jer (Luk 21,9. Matt 6,24-34; 10,19). For overdreven frygt og bekymring er i sin kerne et udtryk for åndelig blindhed og manglende tro og tillid til Guds magt og/eller kærlighed.

Vi kan ikke lægge en eneste dag til vores eller andres liv ved at bekymre os. Og vi kan ikke udskyde eller fremskynde jordens undergang med et sekund. Det er Guds rolle.

Vi kan tage vores forholdsregler, både i forhold til sygdom og klima, ja. Det er godt og gudvillet forvalterskab (1 Mos 1,28). Vi skal reagere på konkrete trusler. Og vi skal våge og være klar til, når Jesus kommer igen (Matt 24,42.44).

Men vi får en decideret ordre, baseret på fakta, om at leve i overensstemmelse med det, vi tror og ved – ikke gå i panik, men ydmyge os under Guds meget virkelige hånd og kaste alle vores bekymringer på ham (1 Pet 5,6f).

”Lad jer ikke skræmme”

Guds ord viser os den sandhed og virkelighed, der kan kalibrere vores indre kompas, bringe os i vater og give ære til Gud og hans løfter; som kan gøre vores liv til et stærkt vidnesbyrd om Guds virkelighed

for dem, som er ”udenfor” (1 Pet 2,12).

Der er intet – intet – af det, som sker lige nu, der kommer bag på Gud. Han har alle ting i sin hånd. Han bærer alt med sit mægtige ord (Hebr 1,3), og vi ved, at han gennemfører alt – alt – efter sin viljes forsat (Ef 1,11). Hvad har vi da at frygte? Selv fra de sidste tider.

Det er påfaldende, så meget vægt Jesus lagde på at *forberede* sine disciple på denne jords sidste akt. Hvordan han udpensler frem for at nedtone, hvad der venter; og hvor meget han understreger sit hovedbudskab: Vær ikke bange. Lad jer ikke skræmme! (Matt 24,6). Som en befaling, ja – men også i høj grad en trøst og en opmuntring.

Jesu mest kendte tale om hans eget komme og ”verdens ende” var så vigtig og gjorde så stort indtryk på hans disciple, at den er gengivet af både evangelisterne Matthæus (kapitel 24-25), Markus (13) og Lukas (21).

Jeg vil gerne fremhæve nogle punkter og pointer derfra med udgangspunkt i Matthæusevangeliet 24. I og med at det er hans ord og ikke mine, der er vigtige, kan det være godt selv at læse kapitlet nu, inden du læser videre i artiklen her.

Lær af Jehovas Vidner

For det første er Jesus, som nævnt ovenfor, meget konkret i sin beskrivelse af det kaos, som vil kendetegne de sidste tider: Krigslarm og rygter om krig (v.6); hun-

gersnød og jordskælv (v.7); trængsler, drab og had mod kristne (v.9); frafald, forræderi, konflikter og splittelse blandt kristne (v.10); falske profeter og vildfarelser (v.11); lovløshed, kynisme og kulde (v.12); ødelæggelse (v.15); trængsler (v.21); løgn, falske frelsere og mirakler (v.23f); sol- og måneformørkelse og kosmiske katastrofer (v.29); ligegyldighed og synd som i Noas dage (v.37).

Pyha ... ingen, der lytter til denne tale, kan være upåvirket.

Hvordan kan Jesus da sige: ”Se til, at I ikke lader jer skræmme” (v.6)!? Hvis Jesus gerne ville indgyde sine disciple mod, skulle han måske skrue lidt ned for konkretiseringsgraden.

Ja – hvis ikke Jesus kendte os bedre, end vi kender os selv; ved, hvad vi virkelig har brug for. For hvad er det mest angstprovokerende: At befinde sig i en situation, man *ikke* er forberedt på, som man *ikke* forventer, og som tilsyneladende kommer bag på selv Guds søn – eller at kunne sige: Det er *præcis*, som Jesus forudsagde det, og vi ved, hvad der kommer?

Jeg mener ikke, der er så meget, vi kan lære af Jehovas Vidner, men der er dog *noget*: De har historisk været meget bedre til at forberede deres tilhængere på forfølgelse og modgang end hovedstrømmen i den kristne kirke.

Da nazi-regimet i Tyskland fx satte ”afvigere” som jøder, homoseksuelle og handicappede i fængsler og koncentrationslej-

re, var Jehovas Vidner blandt dem. De fik tilbud om at forlade kz-lejrene, hvis bare de afsværgede deres tro. Stort set ingen faldt for fristelsen. I stedet viste de sig som eksemplariske fanger. Og de klarede sig exceptionelt godt – til deres fangevogteres store undren.

Hvorfor? Fordi: "At lide under Antikrists' følger var præcis, hvad deres tro ledte dem til at forvente," som kirkehistorikeren Eric Ryrie skriver (*Protestants – the Radicals Who Made the Modern World*, s. 286).

Der var og er dele af Jesu forudsigelser, Jehovas Vidner har været bedre til at tage til sig end kirken i det velstående Vesten. Det er, som om vi i misforstået hensyntagen bortcensurerer hans barske budskaber. Som om vi bedre end Jesus ved, hvad bange sjæle har brug for.

Det er selvfølgelig Jesus, der ved bedre. Han ved, at vi vil blive skræmt; det er vores natur. Men han giver os med disse forudsigelser en slags vaccination, en modgift. Den giver os en modstandskraft over for den dødbringende virus: uhæmmet, åndeligt dødbringende angst.

Nu sker det!

Angst fører intet godt med sig. Ud over at være ekstremt ubehagelig fører den til panik, flugt eller lammelse. Angsten viser, at vi fejlfortolker situationen: For selv om corona og klimakrise skulle føre til verdens – eller i hvert fald det gode menneskelivs – ende, vil det stadig være inden for Guds kontrol og plan.

Og verdens ende er ikke *altings* ende. Verdens ende er en fødsel af en ny og bedre virkelighed.

Hvad er det, Jesus sammenligner de sidste tiders kaos med? *Veer* (v.8).

Jeg har ikke prøvet at føde. Jeg vil tro, det gælder for over halvdelen af læserne af denne artikel. Men at det er både smertefuldt og angstprovokerende, er jeg ikke i tvivl om. Alligevel er der noget håbefuldt ved *veer*: Nu sker det! Nu kommer han/hun, som vi har ventet på! Om lidt, om ikke så længe, kommer forløsningen. Så skal vi græde af glæde og feste og fejre!

Den fødende føler smerten – men lader sig ikke skræmme fra sans og samling. Vi føler smerten og mærker frygten over foruroligende begivenheder og måske forfølgelse, men vi lader os ikke skræmme. Vi dyrker ikke frygten og

mismodet, og vi spreder dem ikke. Vi modsiger dem. Vi tager modgiften og deler den med alle de andre, der har brug for den.

Vi læser, lytter, beder, synger og formidler Guds løfter, så vi og andre ser det fulde og hele billede. Og så løfter vi hovedet, fordi forløsninger er nær. Befrieren er på vej. Han er tættere på end nogensinde før. Snart, snart skal vi feste og fejre i evighed. Og mennesker ser det og spørger: Hvad er det, de ved, som gør dem trygge midt i krisen?

Tro sætter i gang

Er det alt, vi må gøre? Nej. Sammen med sin udfoldede forudsigelse giver Jesus sine disciple en række befalinger, som også må gælde os, der er endnu tættere på hans genkomst: "Se til, at ingen fører jer vild" (v.4); og når der opstår rygter om, at "her er Kristus", så "tro det ikke" (v.23 og 26), "gå ikke derud" (v.26), men lær af figentræet at tyde tidens tegn (v.32) og "våg" (v.42).

Desuden opfordres vi til at holde ud til enden (v.13), flygte (trække os tilbage), når vi bliver jaget (v.16), være klar (v.44), mens vi passer den tjeneste, vi har fået af Jesus (v.45) – altså aktiv omsorg for de mennesker, vi hver især er sendt til.

Budskabet er altså ikke, at vi skal reagere på naturkatastrofer og politisk uro ved at læne os tilbage og vente på, at Jesus kommer igen og fikser alle problemer. Meningen er, at disse begivenheder skal vække os fra åndelig søvn og dovenskab. At de skal skærpe vores opmærksomhed. Få os til at reflektere over det, som alle jordiske katastrofer er en forsmag på: fortabelsens totale, altopslugende gru. Og få os til at flygte fra det, som nedbryder troen og livet. Vende os til Gud i anger og bøn. Og få os til at engagere os helhjertet i tjeneste for andre – for at de må indse situationens egentlige alvor; høre befrielsesbudskabet; og komme til ham, som ikke vil støde dem fra sig (Joh 6,37).

Angst lammer. Tro sætter i gang. Den giver både mod og energi til at kæmpe den del af den gode strid, som vi rent faktisk har ansvaret for og kan kæmpe. Den inspirerer til kærlig tjeneste, især for åndelige brødre og søstre. Den er et stærkt vidnesbyrd for dem, som endnu ikke kender Gud. Og den ærer ham, som har al magt i himlen og på jorden. ■

Meningen er, at disse begivenheder skal vække os fra åndelig søvn og dovenskab